

Handläggare
Johan Kellokumpu
Telefon: 08-508 31 921**Till**
Kommunstyrelsen

Kontorsyttrande över remissen Flyktingmottagande med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina

Remiss från kommunstyrelsen dnr KS 2022/383

Sammanfattning

Rysslands invasion av Ukraina har medfört att ett ökat antal flyktingar från Ukraina söker sig Sverige. Stockholms stad kommer med anledning av detta att ställas inför olika utmaningar i ett flertal av de verksamhetsområden som innefattas i det kommunala ansvaret.

De verksamhetsområden som särskilt behandlas i remissen är förskola, skola, arbetsmarknad samt socialtjänst. De verksamheter inom kulturförvaltningens som främst berörs i ärendet är stödgivningen till studieförbunden och samverkan med civilsamhället. Kulturnämnden föreslås en budgetjustering om 2 mnkr för att förstärka föreningslivets möjligheter att bidra i situationen och 4 mnkr för att arbeta med studieförbundens språkcirklar och undervisning i svenska. Kulturförvaltningen ser positivt på de budgetjusteringar som föreslås.

Inom kulturförvaltningens egna avdelningar pågår ett arbete för att på olika sätt möta flyktingar från Ukraina och ge dem möjligheter till en bra start i Sverige. Stadens bibliotek är naturliga platser för flyktingar att via datorer ta del av information och nyheter och personalen möter redan idag många flyktingar från Ukraina. För att kunna möta dessa ökade behov bedömer förvaltningen att en förstärkning behövs om 700 tkr för 2022.

Bakgrund

Kulturnämnden har ombetts besvara remissen Flyktingmottagande med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina senast 2022-05-25. Eftersom remisstiden är kort och förlängd remisstid inte är möjligt besvarar kulturförvaltningen remissen genom ett kontorsyttrande.

Ärendet

Rysslands invasion av Ukraina har medfört att ett ökat antal flyktingar från Ukraina söker sig till Sverige och Stockholm. Stadsledningskontoret avser i ärendet tydliggöra stadens inriktning samt föreslår förstärkningar som gör att staden har en stabil grund för flyktingmottagandet. De beskriver svårigheterna i att förutse händelseutvecklingen och betonar vikten av att stadens verksamheter följer utvecklingen. Stadsledningskontoret ska, tillsammans med berörda förvaltningar, följa verksamheternas kostnader som kan härledas till flyktingmottagandet till följd av händelseutvecklingen i Ukraina och föreslår att nämnderna i samband med stadens kommande större uppföljningsärenden ska kunna ansöka om ytterligare budgetjustering.

De verksamhetsområden som särskilt berörs i remissen är förskola, skola, arbetsmarknad samt socialtjänst. Stadens övriga nämnder har även de ett stort ansvar som bedöms ligga inom ramarna för deras ordinarie verksamhet. Personer som har beviljats uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet omfattas av lagen om mottagande av asylsökande (LMA). Det innebär att de har rätt till logi, bostadsersättning, dag ersättning, skola och förskola för barn, vård som inte kan vänta och att arbeta.

Welcome House som drivs av arbetsmarknadsförvaltningen är stadens väg in för nyanlända. Genom Etableringscentrum, inom ramarna för Welcome House, kan ukrainare som har fått arbets- och uppehållstillstånd genomföra en kompetenskartläggning. Etableringscentrum har ett etablerat samarbete med drygt 100 föreningar och erbjuder gratis prova på-föreningsaktiviteter för vuxna nyanlända i syfte att främja psykisk och fysisk hälsa, språkutveckling och nätverksbyggande.

De verksamheter inom kulturförvaltningen som främst berörs i ärendet är stödgivningen till studieförbunden och samverkan med civilsamhället. Arbetsmarknadsnämnden har inlett diskussioner med representanter för studieförbunden för att se hur dessa kan bidra med språkcirklar. Stadsledningskontoret menar att kulturnämnden, som har utvecklat relationer med studieförbunden, har en viktig roll för att möjliggöra detta arbete. Kulturnämnden föreslås få en förstärkning om 4 mnkr för att, i nära samarbete med arbetsmarknadsnämnden, ta arbetet vidare med studieförbundens språkcirklar och undervisning i svenska.

Civilsamhället spelar en stor roll i mottagandet av flyktingar och de föreningar som vill bidra ska ges förutsättningar att hjälpa till i den mån som det behövs. En samlad förstärkning till föreningslivets

möjligheter att bidra i situationen föreslås genom en budgetjustering till socialnämnden, idrottsnämnden och kulturnämnden om 2 mnkr vardera, totalt 6 mnkr.

Stadsdelsnämndernas öppna verksamheter utgör en viktig resurs i arbetet med den aktuella målgruppen och verksamheterna kan komma att behöva anpassas efter förändrade och nya behov. Exempel på verksamheter som kan utgöra en viktig resurs är öppen förskola, seniorträffar, fritidsverksamhet, parklekar och stadsdelsnämndernas medborgarkontor. Det är viktigt att stadsdelsnämnderna, tillsammans med exempelvis kulturnämnden och idrottsnämnden, planerar för att det under sommarmånaderna kan behövas förstärkta insatser och bemanning.

Stadsledningskontoret understryker vikten av att stadens nämnder även i en ansträngd situation lägger fokus på seriositetskontroll och att motverka välfärdsfusk eller andra oegentligheter, med hänsyn till mottagandets kvalitet såväl som med respekt för offentligt finansierade tjänster.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kulturstrategiska staben i samråd med kulturförvaltningens övriga avdelningar och i dialog med socialförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Kulturförvaltningen anser att stadsledningskontorets initiativärende på ett bra sätt redogör för stadens insatser för att ta emot flyktingar från Ukraina. Kulturförvaltningen ser positivt på de budgetjusteringar som föreslås och som kan stärka studieförbundens och civilsamhällets möjligheter att bidra i situationen. Förvaltningen delar också stadsledningskontorets uppfattning om att läget är oklart och att det just nu är svårt att fastslå omfattningen av de förstärkningar som kan krävas.

Hösten 2015 kom väldigt många människor till Sverige från Syrien och då hade studieförbunden en betydande roll. De gjorde insatser i mottagandet och vad gäller människors första kontakt med Sverige och svenska språket. Studieförbunden i Stockholm har under våren 2022 startat verksamhet för att möta flyktingar från Ukraina bland annat i form av språksatsningen *Svenska från dag 1*. De möter ukrainarna i egna lokaler eller i samverkan med sina samarbetsorganisationer såsom församlingar och lokalt föreningsliv. Nuvarande lagstiftning ger inte flyktingar från Ukraina, som lyder under massflyktsdirektivet, rätt till SFI-undervisning. Därför blir studieförbundens insatser ännu viktigare.

Kulturförvaltningen fördelar stöd till 27 föreningsdrivna samlingslokaler i staden. De samlar civilsamhället i närområdet, fungerar som paraplyorganisationer i sina stadsdelar och har lättillgängliga och flexibla lokaler. Tillsammans med det lokala föreningslivet kan de enkelt och snabbt arrangera mötesplatser, familjeaktiviteter och enklare öppen verksamhet riktad mot flyktingar från Ukraina. Även andra kulturaktörer med egna lokaler tar initiativ till att erbjuda mötesplatser särskilt för Ukrainska kulturarbetare på flykt.

Inom kulturförvaltningens egna avdelningar pågår ett arbete för att på olika sätt möta flyktingar från Ukraina och ge dem möjligheter till en bra start i Sverige. Kulturskolan erbjuder barn och unga från Ukraina avgiftsfria kurser och kommunicerar sitt utbud på ukrainska. Stadens bibliotek är naturliga platser för flyktingar att via datorer ta del av information och nyheter och personalen möter redan idag många flyktingar från Ukraina. Här ser förvaltningen ett behov av att anställa nya värdar och samordnare. Internationella biblioteket bygger i samverkan med Stockholms universitet och studieförbunden upp riktad språkcaféverksamhet för ukrainska flyktingar. Flera bibliotek, bl a i Farsta och i Kista, har startat fritidsaktiviteter för barn i samverkan med stadsdelsförvaltningar och civilsamhälle. Bibliotekens hemsida har en sida på ukrainska och ett arbete för att köpa in mer ukrainsk och rysk litteratur har påbörjats. Särskilt angeläget är det att öka tillgången till barnlitteratur. För att kunna möta dessa ökade behov bedömer förvaltningen att en förstärkning behövs om 700 tkr för 2022.

Stadsledningskontoret beskriver vikten av att stadens nämnder även i en ansträngd situation lägger fokus på seriositetskontroll och att motverka välfärdsfusk eller andra oegentligheter. Detta delas av kulturförvaltningen som fördelar medel med stöd av stadens demokrativillkor och förvaltningens generella villkor.

Maria Jansén
Kulturdirektör
Kulturförvaltningen

Patrik Liljegen
Biträdande förvaltningschef
Kulturstrategiska staben

Bilaga

1. Remiss av Flyktingmottagande med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina (KS 2022/383)